

הא מְרַצְתָּא הִיא – האם מתורצת ומובנת היא, אֵלָא דְקָתַנִּי סִיפָא, 59
 בדין השלישי, גַּב וּמִכְרָא וְכָא אַחֵר וּגְנֵב וְרָשׁוֹן מְשַׁלֵּם תְּשֻׁלוּמִי 60
 אֲרַבְעָה וְחֲמִשָּׁה וְשָׁנִי אֵינוֹ מְשַׁלֵּם אֵלָא קָרָן, וְכִי אֵיכָא לְמָאן דָּאִמֵּר – 61
 האם יש הסובר ששנינו מְעַשֶׂה לֹא קָנִי, וכאן שטבחה, קנאה בשנינו 62
 והיא שלו, ולמה לא ישלם לו הגנב השני גם כפל. אֵלָא בהכרח יש 63
 לפרש את הברייתא באופן אחר וממילא לא יקשה גם לרב, 64
 שְׁלֵעוֹלִים כּוֹלֵה מְדַבֵּרֵת שֶׁהֵגַב הַשְּׁנִי גִבְהָ לְפָנֵי יָאוֹשׁ, וְאִיפּוֹף סִיפָא 65
 לְמַצִּיעֵתָא וּמַצִּיעֵתָא לְסִיפָא – ויש להחליף את פסק ההלכה בין 66
 הדינים השני והשלישי, וְאִימָא הֵךְ, גַּב שׁוֹר אוּ שֶׁה וּמִכְרָא אוֹתוֹ, 67
 וְכָא אַחֵר וּגְנֵב מִהֶקְוֵה, הֵגַב הָרָאשׁוֹן מְשַׁלֵּם לְבַעֲלִים תְּשֻׁלוּמִי 68
 אֲרַבְעָה וְחֲמִשָּׁה, וְהֵגַב הַשְּׁנִי אֵינוֹ מְשַׁלֵּם לְגַב הָרָאשׁוֹן אֵלָא קָרָן, 69
 דְּמָה שֶׁנִּמְכַּר לְאִדָּם אַחֵר שֶׁהוּא שְׁנִינִי רְשׁוֹת, בְּלֹא שְׁחִיה עִמּוֹ גַּם 70
 יָאוֹשׁ בַּעֲלִים לֹא קָנִי, וְנִמְצָא שֶׁעֲדִין הַבְּהֵמָה כֵּל הָרָאשׁוֹן וְהַשְּׁנִי 71
 שֶׁגִּבְהָ מִהֶגַב פֶּטוֹר מִלְשָׁלֵם עֲלֶיהָ תְּשֻׁלוּמִי כִּפְל. גַּב שׁוֹר אוּ שֶׁה 72
 וּמִכְרָא, וְכָא אַחֵר וּגְנֵב מִמֶּנּוּ, הֵגַב הָרָאשׁוֹן מְשַׁלֵּם תְּשֻׁלוּמִי אֲרַבְעָה 73
 וְחֲמִשָּׁה לְבַעֲלִים, וְהֵגַב הַשְּׁנִי מְשַׁלֵּם לְגַב הָרָאשׁוֹן תְּשֻׁלוּמִי כִּפְל, 74
 מִשּׁוֹם דְּקָתַנִּיה – שֶׁקָּנָא הֵגַב הָרָאשׁוֹן בְּשִׁנּוּי מְעַשֶׂה כִּמְהָ שֶׁטַּבְּחָה, 75
 והיא שלו, וְנִמְצָא שֶׁהֵגַב הַשְּׁנִי גִבְהָ מִהֶבְעִלִּים וְדִינוֹ לְשֵׁלֵם כִּפְל. 76
 באופן זה התיישר גם שתי השאלות על רב, שכן מה שהוקשה על 77
 רב הוא מכיון שסברנו שהברייתא מדברת אחר יאוש, כמו שהיה 78
 מוכח מהמציעתא, ומבואר בברייתא שאף על פי כן לא קנה הגנב 79
 את הגניבה, ועתה שהוחלפו הסיפא והמציעתא, כבר אין להוכיח 80
 זאת. 81
 הגמרא מביאה דחייה למה שהוכיח רבא מהסיפא שיש להגיה את 82
 הברייתא: רַב פֶּסָא אָמַר, לְעוֹלִים לֹא תִּפְּוֹף אֶת דְּבָרֵי הַבְּרִייתָא, וְמָה 83
 שקשה מדוע גנב וטבח ובא אחר וגנב ממנו אין השני משלם אלא 84
 קרן, הלא קנאו הראשון בשנינו, התשובה לכך היא שהסיפא דעת 85
 בֵּית שְׁמַאי הִיא, דְּאָמְרֵי שְׁנֵינוּ בְּמִקְוֵה עוֹמְדִי, ואינו קונה. שואלת 86
 הגמרא: אִי הֵךְ שֶׁעֲדִין אֲפֻשֵׁר לְהַעֲמִיד אֶת הַבְּרִייתָא אַחֵר יָאוֹשׁ, 87
 עֲדִין קָשָׁא רִישָׁא וּמַצִּיעֵתָא שֶׁל הַבְּרִייתָא לְרַב, שֶׁמְבֹאֵר בְּדִין 88
 הראשון והשני שיאוש אינו קונה, וכפי ששאלנו לעיל. מיישבת 89
 הגמרא: אָמַר רַב בְּכִיד, לְעוֹלִים כּוֹלֵה שֶׁל הַבְּרִייתָא לְפָנֵי שְׁחִיה יָאוֹשׁ 90
 בעלים, ושוב לא קשה דבר על רב, וְהֵכָא בְּמִצִּיעֵתָא, שֶׁנֶּאֱמַר שָׁם 91
 גב ומכר ובא אחר וגנבו שהגנב הראשון משלם ארבעה וחמשה 92
 לגנב והגנב השני משלם כפל לקונה, שמוזה מוכח לכאורה 93
 שמדובר אחר יאוש, בְּמָא עֲסָקִינוּ, שֶׁנִּתְיָאוֹשׁ הִבְעִלִּים לְאִחֵר 94
 המכירה בַּעַת שְׁחִיהָ הַבְּהֵמָה אֶת הַלּוֹקֵחַ וְלֹא תִתְיָאוֹשׁ בַּעַת 95
 שהיתה אצל הגנב, דְּהִנּוּ לִית – הִיא כִּבְר יָאוֹשׁ (וְשִׁנּוּי רְשׁוֹת), 96
 ולפי שלא היה אצל הגנב הראשון יאוש בעלים ולא זכה בשור או 97
 בשוה ונמצא שמכר שור או שוה של הבעלים, לכך משלם להם 98
 ארבעה וחמשה, אבל אצל הקונה כבר היה יאוש בעלים וזכה בו, 99
 והרי זה ככל חפץ הגנב מבית בעליו ולפיכך הגנב השני משלם 100
 כפל לקונה. וְלֹא תִימָא – ואל תאמר שמה שהברייתא העמידה 101
 במציעתא את החיוב של הגנב השני ככפל דווקא באופן זה, ולא 102
 ביארה כן כבר ברישא ובאופן פשוט יותר שהשני גנב מהראשון 103
 אחר יאוש בעלים שקנה הגנב הראשון ביאוש ולכך הגנב השני 104
 משלם כפל לגנב הראשון כיון שהוא בעליו של החפץ, אל תאמר 105
 שזהו משום דְּבָעִינוּ יָאוֹשׁ וְשִׁנּוּי רְשׁוֹת דווקא, ולכן אין אופן שישלם 106
 הגנב השני לגנב הראשון אפילו היה יאוש ברשותו, אֵלָא באמת 107
 אֲפִילוּ בִּיאֻשׁ לְחֻדְרִיה – לבדו, נִמִּי קָנִי גַבִּי גַבִּי, אֵלָא מִהָ שֶׁלֹּא נִקְטָה 108
 הברייתא אופן שהגנב השני גנב מהראשון אחרי יאוש, מִשּׁוֹם דְּלֹא 109
 מְשַׁבְּחָת דְּמְשַׁלְמֵי תְּרִוּוֹהוּ – שאין אתה מוצא אופן אחד שבו יצטויר 110
 שמשלמים שניהם, גַּם גַּבִּי רָאשׁוֹן וְגַם גַּבִּי שֵׁנִי, אֶת הַקְּסוּתָא שֶׁל 111
 כפל וארבעה וחמשה, אֵלָא בְּהֵךְ – באופן זה שהיה יאוש אצל 112
 הקונה ולא אצל הגנב הראשון, שבאופן שכבר היה יאוש אצל 113
 הגנב הראשון אי אפשר לחיבו ארבעה וחמשה על המכירה, 114
 ואילו באופן זה הראשון חייב ארבעה וחמשה והשני חייב כפל, 115
 ומכיון שהברייתא רצתה להביא אופן כזה דווקא, ששניהם 116

מִי אֵיכָא – האם הועילו מעשיו שנחשב בכך ששִׁנְתָּרֵשׁ בחטא, הלא 1
 כיון שלא נתייאושו הבעלים, אין המכירה מועילה כלל, שלכל 2
 הדעות אין שינוי רשות מועיל לגנב לקנות את החפץ בלא יאוש, 3
 אֵלָא לְאַחֵר יָאוֹשׁ, וְאִי סִלְקָא דְּעָתִיד שִׁיאֻשׁ לְבַדּוֹ קִנִּי וְהַחֲפֵץ הוּא שֶׁל 4
 הגנב, אִמָּא כְּשֶׁהוּא טוֹבֵחַ וּמוֹכֵר הוּא מְשַׁלֵּם תְּשֻׁלוּמִי אֲרַבְעָה 5
 וְחֲמִשָּׁה, הִלָּא אֵת שֶׁלּוֹ הוּא מוֹכֵר וְאֵת שֶׁלּוֹ הוּא מוֹכֵר, וְעַל כִּרְחֵךְ 6
 שאין יאוש קונה עד שיהיה שינוי רשות, ואז נקנה לקונה. ודחה 7
 הגמרא אָמַר בְּנֵי הַיִּשְׁבָּה, דְּאָמְרֵי רַבָּא לְהֵלֵךְ, שִׁישׁ לִתְקַן בְּבְרִייתָא 8
 ולומר 'מִפְּנֵי שֶׁשֶׁנָּה בְּחֶמְסָא' הֵכָא נִמִּי נִתְקַן הַבְּרִייתָא שְׁחִיבוּ הוּא 9
 מִפְּנֵי שֶׁשֶׁנָּה בְּחֶמְסָא, כִּמְהָ שֶׁמְכַרְהָ אוּ טַבְּחָה אַחֵר שֶׁגִּבְהָ, וְאִף שֶׁאִין 10
 המכירה מועילה, ובאמת חיוב טביחה ומכירה הוא לפני יאוש 11
 בלבד. 12

הוכחה אחרת שיאוש אינו קונה: תָּא שְׁמַע, נֶאֱמַר (שמות כא לו) 13
 'וּמִכְרָהּ אוּ מִכְרוּ', וְיש ללמוד זה מזה, מִהָ מִכִּירָהָ, שְׁאִינָה חוֹזֶרֶת 14
 הבהמה להיות כפי שהיתה קודם, אִף מִכִּירָהָ, שְׁאִינָה חוֹזֶרֶת עוֹד 15
 לבעלים. ויש לברר, אִמָּת – אימתי היתה מכירה זו, אִילּוּמָא לְפָנֵי 16
 יָאוֹשׁ, אִמָּא אִינָה חוֹזֶרֶת לבעלים, הלא אינה מועילה כלל, אֵלָא 17
 לְאַחֵר יָאוֹשׁ בַּעֲלִים, וְאִי סִלְקָא דְּעָתִיד קִנִּיָּה הֵגַב בִּיאֻשׁ לְבַדּוֹ, אִמָּא 18
 מְשַׁלֵּם אֲרַבְעָה וְחֲמִשָּׁה, הִלָּא אֵת שֶׁלּוֹ הוּא מוֹכֵר וְאֵת שֶׁלּוֹ הוּא מוֹכֵר, 19
 ובהכרח שאין יאוש קונה, וחייב הוא על ידי המכירה כיון שאצל 20
 הקונה מלבד מה שנתייאשו הבעלים אף נשתנה הרשות ולכן אין 21
 המכירה חוזרת. דוחה הגמרא: דְּאָמְרֵי רַב נִתְקַן לְהֵלֵךְ, שֶׁהַבְּרִייתָא 22
 באה לְמַעַט פְּרָט לְאוֹפֵן שֶׁהִקְנָה הֵגַב אֶת הַגִּנִּיבָה לְעוֹשׂוֹת מִלֵּאמָּה 23
 שְׁלִשִׁים יוֹם, הֵכָא נִמִּי נִישֵׁב כֵּאֵן, שְׁבֵאָה לומר פְּרָט לְשִׁקְנָהָ אֵת 24
 הַגִּנִּיבָה לְשִׁלְשִׁים יוֹם, שְׁכִיּוֹן שֶׁאֲחֵר שְׁלוֹשִׁים הַיָּמִים הִיא חוֹזֶרֶת 25
 אֵלֶיהָ, אִין זוֹ מְכִירָה אֵלָא שְׁכִירָתָא בַּעֲלָמָא, וְאִינוֹ חֵיב עֲלֶיהָ 26
 אַרְבַּעָה וְחֲמִשָּׁה. 27

הגמרא מקשה מברייתא אחרת: מִיִּתְיָבִי, שְׁנִינוּ בְּבְרִייתָא, שֶׁלֹּשׁ 28
 הלכות בגונב מהגנב. הראשון, בגנב ובא אחר וגנב. השני, בגנב 29
 ומכר ובא אחר וגנב. השלישי, בגנב וטבח ובא אחר וגנב. הדין 30
 הראשון, גַּב מִחְבִּירוֹ, וְכָא אַחֵר וּגְנֵב מִהֶגַב, הֵגַב הָרָאשׁוֹן מְשַׁלֵּם 31
 לְגַבִּי תְּשֻׁלוּמִי כִּפְל, וְהֵגַב הַשְּׁנִי אֵינוֹ מְשַׁלֵּם אֵלָא קָרָן – אֵת הַגִּנִּיבָה 32
 בְּלִבָּד, וְאוֹתָהּ הוּא נוֹתֵן לְגַבִּי הָרָאשׁוֹן, אֲבָל אֵינוֹ מְשַׁלֵּם כִּפְל, 33
 שְׁחִיבוּ כִּפְל נֶאֱמַר רַק בְּגִבְהָ מִהֶבְעִלִּים וְלֹא מִהֶגַב. הדין השני, גַּבִּי 34
 שׁוֹר אוּ שֶׁה וּמִכְרָא אוֹתוֹ, וְקָנָא הַקּוֹנֵה בִיאֻשׁ וְשִׁנּוּי רְשׁוֹת, וְכָא גַבִּי 35
 אַחֵר וּגְנֵב מִהֶקְוֵה, הֵגַב הָרָאשׁוֹן מְשַׁלֵּם תְּשֻׁלוּמִי אֲרַבְעָה וְחֲמִשָּׁה 36
 לְבַעַל הַשּׁוֹר וְהַשְּׁנִי, וְהֵגַב הַשְּׁנִי מְשַׁלֵּם תְּשֻׁלוּמִי כִּפְל לְקוֹנֵה, שְׁחִי 37
 גַּב מִמֶּנּוּ דָּבָר שֶׁהוּא שֶׁלּוֹ. הדין השלישי, גַּבִּי שׁוֹר אוּ שֶׁה וּמִכְרָא 38
 אוֹתוֹ, וְכָא אַחֵר וּגְנֵב מִמֶּנּוּ, הֵגַב הָרָאשׁוֹן מְשַׁלֵּם לְבַעַל הַשּׁוֹר אוּ 39
 הַשְּׁנִי תְּשֻׁלוּמִי אֲרַבְעָה וְחֲמִשָּׁה, וְהֵגַב הַשְּׁנִי אֵינוֹ מְשַׁלֵּם לְרָאשׁוֹן 40
 תְּשֻׁלוּמִי כִּפְל עַל אִיבְרֵי הַבְּהֵמָה הַטּוֹבֹחִים שֶׁגִּבְהָ, אֵלָא קָרָן בְּלִבָּד, 41
 כִּדִּין גִּבְהָ מִהֶגַב שֶׁמְשַׁלֵּם רַק קָרָן. שואלת הגמרא: קָתַנִּי מִיָּהָ 42
 מַצִּיעֵתָא – כתוב באמצעיתא של הברייתא, בדין השני, שאם גַּבִּי 43
 וּמִכְרָא וְכָא אַחֵר וּגְנֵב הָרָאשׁוֹן מְשַׁלֵּם תְּשֻׁלוּמִי אֲרַבְעָה וְחֲמִשָּׁה וְהַשְּׁנִי 44
 מְשַׁלֵּם תְּשֻׁלוּמִי כִּפְל לְקוֹנֵה, אִמָּת – אימתי היתה מכירה זו, אִילּוּמָא 45
 לְפָנֵי יָאוֹשׁ, קִשָּׁה, שֶׁהֵגַב הַשְּׁנִי אִמָּא מְשַׁלֵּם תְּשֻׁלוּמִי כִּפְל לְקוֹנֵה, 46
 וְכִי שְׁנִינוּ רְשׁוֹת בְּלֹא יָאוֹשׁ, מִי אֵיכָא לְמָאן דָּאִמֵּר – האם יש האומר 47
 דְּקָנִי. אֵלָא פְּשִׁיטָא שֶׁמְכַר וְלְאַחֵר יָאוֹשׁ, שֶׁקָּנָא הַקּוֹנֵה עַל יְדֵי יָאוֹשׁ 48
 וְשִׁנּוּי רְשׁוֹת, וְאִי סִלְקָא דְּעָתִיד שִׁיאֻשׁ לְבַדּוֹ קִנִּי וְהַחֲפֵץ לְגַבִּי, 49
 אִמָּא מְשַׁלֵּם הֵגַב הָרָאשׁוֹן תְּשֻׁלוּמִי אֲרַבְעָה וְחֲמִשָּׁה לְגַבִּי, הִלָּא 50
 דִּידִּיהָ הוּא דְּרִיבָן – אֵת הַשּׁוֹר וְהַשְּׁנִי שֶׁלּוֹ מְכַר. וְתוֹ – ועוד קִשָּׁה, 51
 דְּקָתַנִּי בְּרִישָׁא, בדין הראשון, גַּבִּי וְכָא אַחֵר וּגְנֵב הָרָאשׁוֹן מְשַׁלֵּם 52
 תְּשֻׁלוּמִי כִּפְל וְהַשְּׁנִי אֵינוֹ מְשַׁלֵּם אֵלָא קָרָן, וְהִיא לְאַחֵר יָאוֹשׁ 53
 קִנִּימִין – אֵנוֹ עוֹסְקִים, וְכִמּוֹ שֶׁהוֹכַחְנוּ, וְאִי סִלְקָא דְּעָתִיד שִׁיאֻשׁ 54
 קוֹנֵה, אִם כֵּן הֵגַב הַשְּׁנִי, אִמָּא אֵינוֹ מְשַׁלֵּם אֵלָא קָרָן, הִרִי נִקְנָה 55
 הַחֲפֵץ לְרָאשׁוֹן, וְכִיּוֹן דְּשִׁבְרֵי שֶׁלּוֹ גַבִּי, עֲלִיוֹ לְשֵׁלֵם לּוֹ כִּפְל. אֵלָא 56
 לֹא שְׁמַע מִיָּהָ שִׁיאֻשׁ לֹא קָנִי, וְקָשָׁא לְרִבִּי שֶׁאֲמַר שִׁיאֻשׁ קוֹנֵה. 57
 דוחה הגמרא: אָמַר רַבָּא, וְתִסְבְּרָא – אֲדַרְבֵּהּ, הִסְבֵּר אֵת הַבְּרִייתָא, 58

1 משלמים את הקנסות, על כן העמידה שהיאוש היה רק אצל
2 הקונה, וכיון שאת המציעתא מוכרחים להעמיד שלא היה היאוש
3 אצל הגנב, מעתה בדומה לכך מדובר ברישא שלא היה היאוש
4 אצל הגנב, ולכן אי אפשר שם לחייב את השני כפל לגנב הראשון
5 כיון שעדיין לא נתייאשו בעלים אצלו:
6 הגמרא מביאה מחלוקת בענין האמור: איתמר, המוכר שור או שה
7 שגנב, לפני יאוש בעלים, רב נחמן אמר, חייב בארבעה וחמשה, ורב
8 ששת אמר, פטור. מבארת הגמרא: רב נחמן אמר חייב, משום ש'או
9 מכרו' אמר רחמנא, והא זבין – והלא מכר, לא שנא לפני יאוש לא
10 שנא לאחר יאוש, ואף שלפני יאוש אין המכירה מועילה. ורב ששת
11 אמר פטור, חיוביה לאחר יאוש הוא, משום דרק כך אהנו – הועילו
12 מעשיו להוציאה מהבעלים, אבל לפני יאוש, דלא אהנו – שלא
13 הועילו מעשיו להוציאה מהם, לא מיחייב, מפני שדומיא דמכירה
14 בעינן – אנו מדמים מכירה לטביחה שנאמרה עמה, ובטביחה ודאי
15 דאהנו – שהועילו מעשיו, ומכירה המועילה להוציאה מהבעלים
16 היא רק לאחר יאוש שאז קנאה הלוקח עם שינוי הרשות.
17 אמר רב ששת, מנא אמינא לה – מהיכן מוכיח אני את דברי, דתניא,
18 אמר רבי עקיבא, מפני מה אמרה תורה שאם גנב שור או שה ומכר
19 ומכר אותם, משלם ארבעה וחמשה, מפני שנשתרש בחטא על ידי
20 שהוציאו מרשות בעליו לגמרי בטביחה או במכירה. ויש לברר,

21 אימת – אימתי מכרם, אילימא לפני יאוש, מי איכא נשתרש בחטא,
22 הלא אין המכירה מועילה כלל, אלא לאו לאחר יאוש הוא שמכרו,
23 שאז הועילו מעשיו שקנה הלוקח ויצאה מרשות הבעלים. דוחה
24 הגמרא, אמר רבא, אין כוונת הברייתא לומר 'מפני שנשתרש
25 בחטא' אלא 'מפני ששנה בחטא', שאחר שגנב הוסיף וטבח ומכר,
26 ואף אם לא תצא הגניבה מרשות בעלים במכירה זו, גם כן יתחייב
27 עליה.
28 רביה נוספת: תא שמע, נאמר בתורה (שמות כא לו) 'ומכרו ומכרו',
29 ויש ללמוד זה מזה ולומר מה מביחה חוזרת הבהמה לכפי
30 שהיתה קודם, אף מכירה שאינה חוזרת עוד לבעלים. ויש לברר,
31 אימת – אימתי היתה מכירה זו, אילימא לפני יאוש בעלים, אמאי
32 אינה חוזרת לבעלים, הלא אינה מועילה כלל, אלא לאחר יאוש,
33 ושמע מינה שחיובא של מכירה לאחר יאוש הוא. דוחה הגמרא:
34 תרנמה רב נחמן שהברייתא באה למעט פרט לאופן שהקנה הגנב
35 את הגניבה לשלשים יום, שכיון שלאחר מכן היא חוזרת אליו, אין
36 זו מכירה אלא שכירות בעלמא.
37 הגמרא מביאה דעה נוספת כרב ששת:
38 ואף רבי אלעזר סבר שחיוביה של מכירה, לאחר יאוש הוא דווקא,
39 דאמר רבי אלעזר,

והמכירה, שכיון שהקדיש את הבהמה נמצא טובח ומוכר בהמה
של הקדש שאין חייב עליה כפל וארבעה וחמשה. ומעתה יש
לשאול, אימת – אימתי מדובר שהקדיש את הבהמה, אלקא
שהקדיש אותה לפני יאוש בעלים, קשה, מי קדוש – האם היא
קדושה, הלא לגבי הקדש ואיש כי יקדש את ביתו קדש לה' אמר
רחמנא (ויקרא כז יד). מה ביתו שהוא מקדיש שלו הוא, אף כל דבר
אינו מוקדש אלא אם הוא שלו, ואיך הוא יכול להקדיש בהמה
שאינה שלו. אלא פשיטא שמדובר שהקדיש את הבהמה לאחר
יאוש, ובהקדש נעשה שינוי רשות וקנה ההקדש עם היאוש, ויש
לדייק מכך, טעמא דהקדוש – דווקא מפני שהקדיש הוא דמינו
משלם תשלומי ארבעה וחמשה, דכי קא טבח דהקדש קא טבח –
מפני שטבח בהמה של הקדש ואין משלמים ארבעה וחמשה
להקדש, אבל אם לא הקדיש את הבהמה, דינו הוא שאם טבח או
מכר אותה משלם תשלומי ארבעה וחמשה לבעלים, ואי סלקא
דעתך שיאוש קונה את החפץ לגב, אפאי – מדוע משלם, הרי כיון
שנתיאשו נמצא ששלו הוא מוכר שלו הוא מוכר, ויש ללמוד מזה
שיאוש אינו קונה אם לא היה גם שינוי רשות.
ריש לקיש משיב: אמר ליה ריש לקיש, לעולם מדובר שלא
נתיאשו הבעלים, שאילו נתיאשו לא היה חייב על הטביחה
והמכירה גם ללא ההקדש, והכא במאי עסקינן כגון שהקדישוהו
בעלים את הבהמה בהיותה ביד הגנב, ולכן אילולי הקדשם היה
משלם ארבעה וחמשה לבעלים, אבל כיון שהקדישו פטור, משום
שאין משלמים להקדש ארבעה וחמשה. שואלת הגמרא: ומי קדוש
– האם חל הקדש זה שהקדישו הבעלים את הבהמה שביד הגנב,
והאמר רבי יוחנן, גול ולא נתיאשו הבעלים, שנינו אין יכולין
להקדיש, וה, הגולן, לפי שאינו שלו, וזה, הגולל, לפי שאינו ברשותו,
ואם כן כיצד יכולים הבעלים להקדישה. מיישבת הגמרא: אמרי
– אמרו בני הישיבה, הוא, ריש לקיש, דאמר את דבריו שיכולים
הבעלים להקדיש חפץ אף שאינו ברשותם, משום שסבר כצנעוני,
הסוברים שיכול אדם להקדיש גם דבר שאינו ברשותו. דתנן –
ששנינו במשנה (מעשר שני פ"ה מ"א) לגבי כרם רבעי שיש חשש
שעוברי דרכים יאכלו ממנו בלא פדיון, שהצנעוני, והם חסידים
החפצים להציל בני אדם מעבירה, מניחין את המעות במקום ידוע
לדבר זה, ואומרים, כל הנלקט מכרם זה היום יהא מחולל על
המעות האלו, ועל ידי כך יוצאים הפירות שלקטו לחולין. והנה
כאן אף שהפירות הם שלהם, מכל מקום אינם ברשותם, ואף על
פי כן מועיל החילול של אותם פירות על המעות, ומוכח
שלישתם יכול אדם לחלל, והוא הדין להקדיש, גם דבר שאינו
ברשותו.
שואלת הגמרא: אם הקדישו בעלים את הבהמה ברשות הגנב,
למה ישלם כפל, ויהי חזרה קרן לבעלים, שבכך שהקדישהו
הבעלים והם אלו שהעבירה לרשות ההקדש, הרי זה כאילו
החזירה הגנב לבעליה, ואין גנב משלם כפל אלא כשנמצאה
הגניבה כשהיא בידו על ידי שהעידו כן עדים, וכפי שנאמר (שמות
כב א) 'אם המצא תמצא בידו הגניבה'. מיישבת הגמרא: מדובר
בשבאו עדים וקפדו בדין קודם שהקדיש, וכבר נתחייב בכפל קודם
שחזרה קרן לבעלים. שואלת הגמרא: היכי דמי, אי דאמר לו בית
דין לגנב, צא תן לו לבעלים את הכפל, מאי אריא – למה נאמר
ברבייתא שדווקא אם הקדיש הבעלים את הבהמה פטור הגנב
מארבעה וחמשה כשחזר וטבחה, הלא אפילו לא הקדיש נמי לא
ליחייב – גם כן אין לחייבו, דאמר רבא, אם אמרו בית דין לגנב
צא תן לו לבעלים את הכפל המגיע לו, וחזר הגנב וטבח וקפד, כיון
או מכר את הבהמה, פטור מארבעה וחמשה, מאי טעמא, כיון
דפסקיה למילתיה – שהורוהו לשלם כפל ונסתיימה הגניבה, ושוב
טבח וקפד, הנה ליה – נעשה מעתה גולל, ונקל אינו משלם תשלומי
ארבעה וחמשה, שרק בגנב אמרה תורה חיוב זה,

תנע דין חדש, שפסח גניבה, דהיינו כל גניבה שלא ידוע עליה אם
נאשו בעליה הימנה אם לאו, יאוש בעלים הוא שיש בה מן הסתם,
שיש להניח כן, ואם קנאה אדם מיד הגנב הרי היא שלו משום
שיש כאן יאוש ושינוי רשות, שהרי אמרה תורה טבח וקפד משלם
תשלומי ארבעה וחמשה, ויש לשאול, ודלקא לא איאש – שמא לא
נאשו הבעלים ואם כך לא הועילו מעשיו במה שמכר, אלא לאו
– האם אין הטעם לדבר משום דאמרין שפסח גניבה יאוש בעלים
היא, ולכן חייב על המכירה, שכן הועילו מעשיו כיון שיש יאוש
ושינוי רשות. וממה שלמד רבי אלעזר טעם החיוב על כל מכירה
של גנב כיון שודאי היה יאוש, מוכח שסובר כרב ששת שאין חייב
על מכירה שמכר קודם יאוש בעלים. שואלת הגמרא: כיצד לומר
רבי אלעזר שסתם גניבה יאוש בעלים ממה שחייבה תורה בכל
גנב המוכר, ודלקא אף על גב דלא איאש – ושמא אף ללא יאוש
הוא חייב, ומשום שחייבה התורה על עצם מעשה מכירה ואף
שלא הועילה. משיבה הגמרא: אמרי – אמרו בני הישיבה, לא
סלקא דעתך – אל יעלה על דעתך לומר כן, שהרי החיוב שחייבה
תורה על המכירה הוא דומיא דמכירה, מה מכירה דאמרו –
שהועילו מעשיו, אף מכירה שחייב עליה צריך דאמרו מעשיו
להוציאה מרשות בעליה, ואי מכר לפני יאוש הבעלים, מאי אהנו
מעשיו, הלא עדיין היא של הבעלים, ומכאן מוכח שסתם גניבה
יאוש בעלים, ולפיכך אף שאיננו יודעים שנתיאשו הבעלים חייב
על המכירה. שואלת הגמרא: ודלקא מה שאמרה תורה שחייב על
המכירה, מדובר דשמעיה דאמרי – ששמענוהו בפירוש
שהתיאש, ובזה חייב על המכירה שהועילה עם היאוש להוציא
את הגניבה מרשות הבעלים, אבל אין להוכיח שגם סתם גניבה יש
בה יאוש בעלים. משיבה הגמרא: אמרי, לא סלקא דעתך, משום
שהחיוב שחייבה תורה על המכירה היא דומיא דמכירה, מה
מכירה היא אפילו אם טבח לאחר שגנבה, אף מכירה
היא גם מכירה שנעשתה לאחר קודם ששמענוהו שהתיאש,
ומוכח אם כן שסתם גניבה יש בה יאוש בעלים.
הגמרא מבאיה את דעת רבי יוחנן בזה: אמר ליה רבי יוחנן לרבי
אלעזר, גניבה בנפש – שגנב נפש, תוכיה, שחייב בה מיתה אם
הוסיף ומכר את האדם שגנב, כאמור בתורה (דברים כד ז) 'כי
ימצא איש גנב נפש מאחיו מבני ישראל והתעמר בו וימכרו ומת
הגנב ההוא', וכאן ודאי שאין יאוש בעלים, שהרי אין אדם מתיאש
מעצמו, ותחי מיתה, ואף שאין מועילים מעשיו ואין המכירה חלה,
ואם כן גם במכירת שור ושה יש לומר שחייב גם אם לא הועילו
מעשיו ולא חלה המכירה.
מדייקת הגמרא מדברי רבי יוחנן: מכלל – יש ללמוד מזה דקבר רבי
יוחנן שאם מכר את השור או השה לפני יאוש, חייב, אף שלא
הועילו מעשיו. מבררת הגמרא: באופן שמכרה או טבחה לאחר
יאוש, מאי דעת רבי יוחנן בזה, האם יאוש לבדו קונה, ואין לחייבו
אחר יאוש ששלו הוא טובח ושלו הוא מוכר, או שמא דעת רבי
יוחנן שאין יאוש קונה וחייב אחר יאוש גם כן מקל וחומר ממה
שחייב לפני יאוש, שאם לפני יאוש שלא הועילו מעשיו חייב, כל
שכן אחר יאוש שהועילו מעשיו וחלה המכירה. מבאיה הגמרא:
רבי יוחנן אמר, חייב, וריש לקיש אמר, פטור. מבארת הגמרא: רבי
יוחנן אמר חייב, משום שהיוביה הוא בין לפני יאוש בין לאחר יאוש,
שיאוש אינו קונה ולכן גם אחר יאוש השור והשה של הבעלים הם
וחייב על טביחתם ומכירתם, וריש לקיש אמר פטור, שהוא סובר
שהיוביה רק לפני יאוש הוא, אבל לאחר יאוש קנה הגנב ביאוש,
ושלו הוא מוכר ושלו הוא מוכר, ואין לחייבו על זה.
רבי יוחנן מקשה על ריש לקיש: איתבייה רבי יוחנן לריש לקיש,
נאמר ברבייתא, גנב אדם בהמה, שור או שה, והקדיש אותה לבית
המקדש, ואחר כך טבח או מכר אותה, משלם לבעלים תשלומי
כפל על הגניבה, ואינו משלם תשלומי ארבעה וחמשה על הטביחה